บทความวิจัย

การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการร่วมมือจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

Analysis of the Potential of Local Administrative Organizations and Communities to Cooperate in Planning Tourism Development Chiang Dao Subdistrict, Chiang Dao District, Chiang Mai Province

ศรัณย์พร ภมรพล

Saranporn Bhamornphol

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University

E-mail: Saranporn_bha@cmu.ac.th

This article is presented in the 19th National Conference on Public Administration of Public Administration Association of Thailand at Nakhon Phanom University, November 22, 2024

Received: October 31, 2024; Revised: January 6, 2025; Accepted: February 14, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวและศึกษาแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง (1) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว (2) การทำแบบสอบถาม โดยสอบถามทัศนคติจากประชาชนที่มีต่อการทำงานร่วมกันของหน่วยงานทั้ง 2 องค์กร จำนวน 222 คน โดยคำนวณตามวิธีของทาโร ยามาเน่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสังกัดเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมองว่า หน่วยงานทั้ง 2 องค์กรมีศักยภาพเพียงพอในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านบุคลากร ด้านพื้นที่ ด้านงบประมาณ ซึ่งทั้ง 2 องค์กรสามารถแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ในส่วนของผู้นำชุมชน สมาชิกสภาท้องถิ่นมองว่าเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีศักยภาพสามารถร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ข้อเสนอแนะเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ควรร่วมกันพัฒนาในด้านอื่นๆด้วย เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้าน

คำสำคัญ : ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; การประสานความร่วมมือ; การพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน

Abstract

This research aims to analyze the organizational potential for tourism development and study the collaborative tourism development planning between Chiang Dao Subdistrict Municipality and Chiang Dao Subdistrict Administrative Organization. The significance of this research is to understand the potential of local administrative organizations in sustainable community tourism development. The tools used in the study and the sample groups include (1) in-depth interviews with 16 stakeholders, including executives, officials, community leaders, and local council members from both Chiang Dao Subdistrict Municipality and Chiang Dao Subdistrict Administrative Organization, and (2) a questionnaire survey to assess public attitudes towards the collaboration between the two organizations, with 222 respondents calculated using the Taro Yamane method. The study found that executives and officials from both organizations believe they have sufficient potential to collaborate on tourism development in terms of personnel, area, and budget. Both organizations can effectively exchange resources and roles in their collaborative work. Community leaders and local council members also view the two organizations as having the potential to develop tourism together effectively. Recommendations for Chiang Dao Subdistrict Municipality and Chiang Dao Subdistrict Administrative Organization include collaborating on other areas such as infrastructure and economy to ensure comprehensive development.

Keywords: Potential of Local Administrative Organizations; Cooperation Coordination; Joint Tourism Development

บทนำ

อำเภอเชียงดาว ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 2,169 ตารางกิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 72 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของอำเภอเชียงดาวมีลักษณะเป็นภูเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบเชิงเขา [1] ทำให้อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ถือเป็นหนึ่งในเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอีกแห่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ดอยหลวงเชียงดาว เทือกเขาสันป่าเกี๊ยะ หมู่บ้านโฮมสเตย์เมืองคอง เป็นต้น แม้อำเภอเชียงดาวจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมายที่เป็นที่รู้จัก แต่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของอำเภอเชียงดาวกลับไม่ได้รับความนิยมมากเท่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดังกรณีของชุมชนหมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาวที่มีลักษณะเป็นชุมชนที่ติดกับตัวเมือง นอกจากนี้ยังอยู่ติดกับแม่น้ำปิง มีภูมิทัศน์ที่สงบร่มรื่น มีวัดอินทารามซึ่งมีเสาหลักเมืองของอำเภอเชียงดาวเป็นพื้นที่ที่ได้รับความนิยมในการจัดกิจกรรมประเพณีสำคัญของอำเภอเชียงดาวในทุกปี แต่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นที่รู้จัก ขาดการบูรณาการอย่างยั่งยืน ขาดหน่วยงานเข้าไปให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน มีรายได้น้อยและขาดแรงผลักดันในการต่อยอด อีกทั้งปัญหาในเรื่องของการแบ่งขอบเขตอำนาจ การดูแลของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังกรณีของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเชียงดาวที่มีการแบ่งขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบแบ่งออกเป็นสองพื้นที่ทับซ้อนกัน ทำให้มีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาพื้นที่แต่ละองค์กรก็มีเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างกัน งบประมาณก็ต่างกัน ทำให้การพัฒนาพื้นที่ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะขาดการประสานงานร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่บริเวณเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น พื้นที่บริเวณชุมชนหมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว ถูกแบ่งเขตออกเป็น 2 ฝั่ง โดยมีแม่น้ำปิงกั้นกลาง พื้นที่ชุมชนหมู่ที่ 7 ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเชียงดาว มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการจัดกิจกรรมถนนคนเดินทุกวันพฤหัสบดี ในสัปดาห์ที่ 1 - 3 ของทุกเดือน นอกจากนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอเชียงดาว ไม่ว่าจะเป็นประเพณีลอยกระทง,ประเพณีสงกรานต์ ก็มักจะถูกจัดขึ้นในบริเวณพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเชียงดาวเป็นหลัก ทำให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจและรายได้ของคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ในขณะเดียวกันพื้นที่ชุมชนหมู่ที่ 7 ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือการกระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชนเท่าที่ควร ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเดียวกันไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดข้อเปรียบเทียบระหว่างกันขึ้น

การวางแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ก็มีความหลากหลายแตกต่างกันไป เนื่องจากบริบทของแต่ละพื้นที่ก็แตกต่างกัน ลักษณะชุมชน ลักษณะวัฒนธรรมก็ต่างกัน ก่อให้เกิดเป็นความหลากหลายในด้านการท่องเที่ยว หากแต่ละพื้นที่มีการจัดทำแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของตนเองก็จะทำให้มีแนวทางในการพัฒนาที่แตกต่างกัน เป้าหมายต่างกัน แต่พื้นที่ที่ต้องการจะพัฒนาเป็นสถานที่เดียวกัน ส่งผลให้การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในสถานที่นั่นมีเป้าหมายที่กระจัดกระจาย ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่มีความยั่งยืน สิ่งสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนจะต้องมาจากความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณนั้น วางเป้าหมายการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน จะทำให้แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการแบ่งกันพัฒนาเปรียบเสมือนในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อพัฒนาพื้นที่และชุมชนของตนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการจัดทำการประสานแผนร่วมกันเพื่อให้การพัฒนาทุกพื้นที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกัน หากจะเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทุกคนในพื้นที่ นอกจากนี้การที่ทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมมือกันวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน จะช่วยให้ลดปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ไม่เสียงบประมาณโดยสูญเปล่า อีกทั้งยังเกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทราบถึงศักยภาพของตนเองและได้มองแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาวเป็นไปในทิศทางเดียวกันและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยว

2. เพื่อศึกษาแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนการวางกรอบเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ จนนำรายได้เข้ามาสู่พื้นที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชนอย่างยั่งยืน [2]

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ถือเป็นกระบวนการและองค์ประกอบที่สำคัญ [3]

1. แหล่งท่องเที่ยว ต้องมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการ ด้านความพร้อมของชุมชน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เช่น อำเภอเชียงดาวมีการพัฒนาความพร้อมทางการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ให้เข้าถึงได้สะดวกเหมาะแก่การท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการร่วมกันบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกันผ่านการประชุมในระดับอำเภอทุกวันที่ 2 ของเดือน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสอดคล้องกันทุกภาคส่วน

2. การบริการทางการท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การกำกับดูแล หมายถึง หน่วยงานของรัฐหรือส่วนกลางผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลระเบียบกฎหมาย รวมถึงข้อบังคับเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นผู้ประสานงานร่วมกับชุมชนให้พัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางที่เหมาะสม (2) การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่เป็นหนึ่งในตัวแปรของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ระบบขนส่งมวลชน เช่น อำเภอเชียงดาวมีการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐและภาคส่วนอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว จะมีการแบ่งหน้าที่ในการกำกับดูแลร่วมกับชุมชน มีการกำกับดูแลทั้งจากทางหน่วยงานรัฐ อาทิเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ ทีมงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยจะร่วมมือกันดูแลพื้นที่ในระหว่างการจัดกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ทางหน่วยงานภาครัฐในอำเภอเชียงดาว ยังมีการประสานความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานภาคธุรกิจในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานร่วมกับร้านค้าในชุมชน ให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อให้การบริการทางการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย

3. การตลาด การดำเนินงานจัดการด้านการตลาด จะต้องมีการวางเป้าหมายให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เน้นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก เปรียบเสมือนจากนำแนวคิดเชิงธุรกิจมาปรับใช้ในการแข่งขันเชิงธุรกิจจะต้องมีข้อได้เปรียบผู้แข่งขันรายอื่น ในภาคการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกัน นอกจากจะต้องตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแล้วแหล่งท่องเที่ยวก็ต้องสร้างจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ให้แก่ตนเองด้วย เช่น ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาคเหนือนอกจากจะมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติแล้ว ยังมีจุดเด่นในเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ที่แตกต่างจากภาคอื่นด้วย ดังกรณีของอำเภอเชียงดาวเมื่อมีการจัดกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว ก็ต้องมีการทำการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์ในนักท่องเที่ยวได้รับทราบ ซึ่งในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงดาวมักจะมาในรูปแบบของรถประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน การติดป้ายประกาศในพื้นที่ แต่ยังขาดการ

ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบออนไลน์ซึ่งจะมีผลเป็นวงกว้างมากกว่าจะช่วยให้เชิญชวนนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวเป็นการวางกรอบเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จตามแผนพัฒนาที่วางไว้ โดยต้องยึดหลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ 2. การวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 3. การส่งเสริมคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีชื่อเสียงและแพร่หลายเป็นที่รู้จัก ผ่านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว 4. การร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆในการพัฒนาการท่องเที่ยว 5. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ด้านการตลาด ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 6. การพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากร ผ่านการจัดฝึกอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆในการพัฒนาการท่องเที่ยว 7. การให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว 8. การประเมินและวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยว เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แนวคิดการประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมาภิบาล

แนวคิดการประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมาภิบาล (Collaborative Governance) หมายถึง การสร้างความร่วมมือผ่านการเรียนรู้ร่วมกันและการหาข้อตกลงบนฐานของความสมานฉันท์ แต่บทบาทขององค์กรและคนในสังคมจะอยู่ในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนกันมากกว่าผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยแนวคิด Collaborative Governance ประกอบไปด้วย 2 คำสำคัญ ได้แก่ collaboration หมายถึง กระบวนการที่ผู้กระทำเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างเป็นทางการ ภายใต้โครงสร้างและกฎกติการ่วมกัน ในส่วนของ Governance หมายถึง กรอบของการบริหารงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ภาครัฐกับภาคเอกชน และภาครัฐกับภาคประชาสังคม ที่มารวมกลุ่มกันอย่างสมัครใจเพื่อกำหนดกลไกขอบเขตและอำนาจของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ โดยจะเข้ามาดำเนินการร่วมกันภายใต้หลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและการให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกับรัฐ [4]

การเตรียมความพร้อมในการสร้างความร่วมมือภายใต้ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ [5]

1. การสร้างเครือข่าย มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
2. การประสานงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. การร่วมมือ มีการแบ่งปันทรัพยากรของตนเองเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย
4. การทำงานร่วมกัน เป็นกระบวนการที่แต่ละองค์กรร่วมกันแบ่งปันข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมถึงการวางแผนในการดำเนินการ แบ่งหน้าที่การทำงานของแต่ละส่วนโดยมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานร่วมกัน

การประเมินความพร้อมในการประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมาภิบาล ความพร้อมของรัฐบาลท้องถิ่นในการประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสามารถของพวกเขาในการจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อนและข้ามภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินความพร้อมฯ อาจต้องพิจารณาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ความพร้อมด้านองค์กรและโครงสร้าง รัฐบาลท้องถิ่นจำเป็นต้องมีขีดความสามารถขององค์กรที่เพียงพอเพื่อทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการมีทรัพยากรที่จำเป็น บุคลากรที่มีทักษะ และกรอบ

การทำงานของสถาบันที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก [6] ในหลายกรณี รัฐบาลท้องถิ่นเผชิญกับความท้าทาย เช่น ทรัพยากรทางการเงินที่จำกัด ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบราชการ และโครงสร้างลำดับชั้นที่แข็งตัว ซึ่งสามารถขัดขวางความสามารถของพวกเขาในการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันอย่างมีความหมาย การทำให้แน่ใจว่าแผนกและหน่วยงานภายในรัฐบาลท้องถิ่นมีความพร้อมและได้รับการเตรียมพร้อมเพื่อสนับสนุนความพยายามในการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จ

2. ความมุ่งมั่นของผู้นำในการทำงานร่วมกัน ความมุ่งมั่นของผู้นำมีบทบาทสำคัญในการกำหนดความพร้อมของรัฐบาลท้องถิ่นในการทำงานร่วมกัน ผู้นำต้องไม่เพียงแต่เข้าใจคุณค่าของการทำงานร่วมกัน แต่ยังต้องส่งเสริมอย่างแข็งขันภายในองค์กรของพวกเขาด้วย [4] พวกเขาต้องเต็มใจที่จะแบ่งปันอำนาจ เจรจาผลลัพธ์ และทำงานเพื่อมุ่งสู่ฉันทามติกับพันธมิตรภายนอก ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมแบบร่วมมือเกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำที่อำนวยความสะดวก นำทางกระบวนการในขณะที่ทำให้แน่ใจว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย [7]

3. ความพร้อมทางวัฒนธรรมและแนวคิดการทำงานร่วมกัน วัฒนธรรมองค์กรของรัฐบาลท้องถิ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความพร้อมในการทำงานร่วมกัน การบริหารรัฐกิจแบบดั้งเดิมมักเน้นการตัดสินใจแบบลำดับชั้นและการดำเนินงานแบบแยกส่วน ซึ่งการทำงานร่วมกันถูกมองว่าเป็นสิ่งรองจากการรักษาการควบคุมกระบวนการ [8] การเปลี่ยนไปสู่วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันไม่เพียงแต่ต้องการการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเท่านั้น แต่ยังต้องการการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดของผู้บริหารรัฐกิจด้วย

4. ความสามารถในการจัดการกระบวนการทำงานร่วมกัน แม้ว่ารัฐบาลท้องถิ่นจะเปิดกว้างต่อการทำงานร่วมกัน แต่ความสามารถของพวกเขาในการจัดการกระบวนการทำงานร่วมกันที่ซับซ้อนมักเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความพร้อมของพวกเขา การปกครองแบบร่วมมือต้องการทักษะในการอำนวยความสะดวก ความสามารถในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และความสามารถในการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายมาทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน [9] รัฐบาลท้องถิ่นจำนวนมากขาดสมรรถนะเฉพาะเหล่านี้ ซึ่งสามารถนำไปสู่ความท้าทายในการรักษาความพยายามในการทำงานร่วมกัน

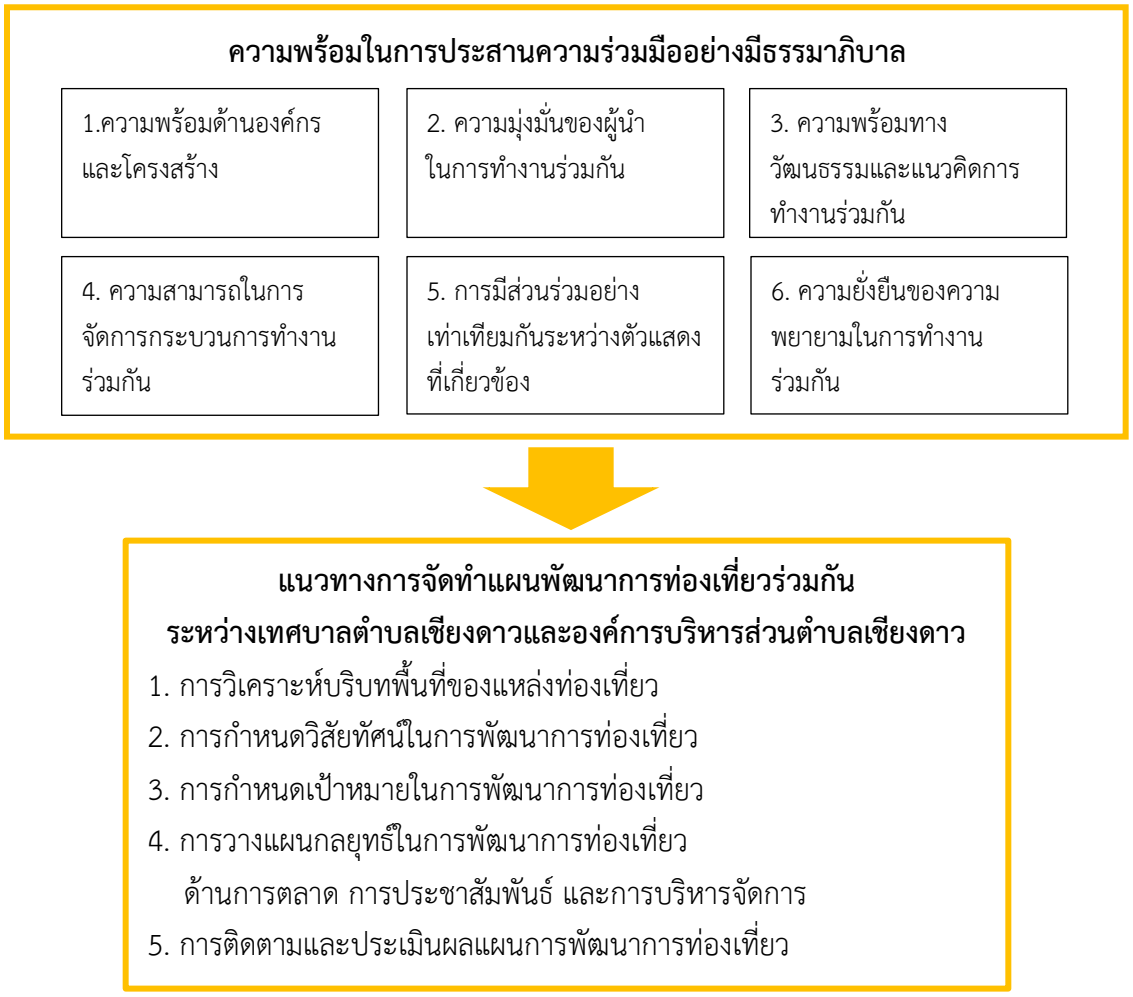
5. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันระหว่างตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง หนึ่งในความท้าทายสำคัญที่รัฐบาลท้องถิ่นเผชิญในการปกครองแบบร่วมมือคือการทำให้แน่ใจว่ามีการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความไม่สมดุลของอำนาจมักนำไปสู่สถานการณ์ที่ผู้กระทำที่มีอิทธิพล (เช่น องค์กรภาคเอกชนขนาดใหญ่หรือหน่วยงานรัฐบาลที่มั่งคั่งกว่า) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างไม่สมส่วน ในขณะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เล็กกว่าหรือมีทรัพยากรน้อยกว่าต้องดิ้นรนเพื่อทำให้เสียงของพวกเขาได้รับการรับฟัง [10]

6. ความยั่งยืนของความพยายามในการทำงานร่วมกัน รัฐบาลท้องถิ่นต้องพิจารณาถึงความยั่งยืนของความคิดริเริ่มในการทำงานร่วมกันด้วย การทำงานร่วมกันในระยะสั้นอาจให้ผลลัพธ์ทันที แต่ความเป็นไปได้ในระยะยาวของพันธมิตรขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลท้องถิ่นในการทำให้การทำงานร่วมกันเป็นสถาบัน [5] สิ่งนี้อาจบรรลุได้ผ่านข้อตกลงอย่างเป็นทางการ บันทึกความเข้าใจ หรือการสร้างคณะกรรมการที่ปรึกษาถาวรที่ให้ความต่อเนื่องนอกเหนือจากโครงการเฉพาะ

แนวคิดการประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมมาภิบาล เมื่อถูกนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวนั้น จะช่วยให้การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เคยอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดองค์กรหนึ่ง ต่างฝ่ายต่างพัฒนาตามทิศทาง

แนวทางของตนเอง เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้จะช่วยให้ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน เกิดมุมมองหรือรูปแบบการทำงานในแบบใหม่ มีการแลกเปลี่ยนความรู้และความร่วมมือร่วมกันมากขึ้น จึงจะทำให้เห็นภาพแนวทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและเป็นแบบแผนมากยิ่งขึ้น เช่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันในชุมชนหมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาวนั้น ทั้ง 2 องค์กรมีการจัดประชุมหารือแนวทางร่วมกัน มีการจัดทำ MOU เพื่อสร้างกรอบแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีบทบาทในทุกๆ ด้านตั้งแต่ด้านกระบวนการวางแผนการทำงานในระยะเริ่มต้น ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ ด้านการตลาดประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการร่วมมือกันทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มประชากรและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่บ้านเชียงดาว หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลเชียงดาว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว เจ้าหน้าที่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาบ้านเชียงดาว หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 16 คน ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลเชียงดาว และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังใช้การตอบแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ชุมชนบ้านเชียงดาว หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว เกี่ยวกับมีความคิดเห็นและมุมมองเกี่ยวกับศักยภาพในการทำงานร่วมกันของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว จำนวน 222 คน โดยคำนวณตามวิธีการของทาโร ยามาเน่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผ่านการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถจำแนกเป็น 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศักยภาพของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยว และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ศักยภาพของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐในเทศบาลตำบลเชียงดาว,องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว และกลุ่มผู้นำชุมชน,สมาชิกสภาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า

จากการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีตำบลเชียงดาวและนักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเชียงดาว เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2567 พบว่า เทศบาลตำบลเชียงดาวมีศักยภาพในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว เนื่องจากเทศบาลตำบลเชียงดาวมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 หมู่บ้าน จำนวน 3.5 ตารางกิโลเมตร ด้วยลักษณะที่ตั้งของเทศบาลตั้งอยู่ใจกลางอำเภอเชียงดาว เดินทางสะดวกประกอบกับมีแหล่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ เช่น สถานที่จัดประชุม พื้นที่ลานจอดรถกว้างขว้าง มีสวนสาธารณะรวมถึงสนามกีฬา ทำให้เทศบาลตำบลเชียงดาวได้รับการติดต่อจากหลายๆหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการเข้ามาใช้บริการรวมถึงจัดการประเพณีสำคัญต่างๆในอำเภอเชียงดาว เช่น การจัดงานราชพิธี

การจัดประเพณีลอยกระทง การจัดประเพณีสงกรานต์ ด้วยเทศบาลตำบลเชียงดาวมีความพร้อมในเรื่องพื้นที่และโครงสร้างขององค์กร ทำให้ได้รับการแต่งตั้งเป็นแก่นนำในการดำเนินโครงการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลายโครงการ เช่น การจัดงานของดีอำเภอเชียงดาว การจัดงานฤดูหนาวของอำเภอเชียงดาว การสนับสนุนองค์กรทางศาสนา การจัดงานประเพณีทำบุญเสาหลักเมืองอำเภอเชียงดาว การสนับสนุนงานวันวิสาขบูชา (ประเพณีเดินเข้าถ้ำ) เป็นต้น ทำให้มองว่าเทศบาลตำบลเชียงดาวมีศักยภาพมากเพียงพอที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวได้เป็นอย่างดี เพราะเทศบาลตำบลเชียงดาวผ่านการร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับหลายองค์กรและสามารถบริหารจัดการจนประสบผลสำเร็จ จึงมองว่าเทศบาลตำบลเชียงดาวค่อนข้างมีประสบการณ์ในการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ และมีการเตรียมขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านบ้านเชียงดาว หมู่ที่ 7 และสมาชิกสภาเทศบาล หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลเชียงดาว เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2567 พบว่า เทศบาลตำบลเชียงดาวมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่เนื่องจากนายกเทศมนตรีตำบลเชียงดาวมีความใส่ใจในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน เมื่อทางชุมชนประสบปัญหาจะเข้ามาเขียนคำร้องที่เทศบาล จากนั้นเทศบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเร็ว เช่น การซ่อมแซมไฟกิ่งสาธารณะ การตัดต้นไม้ที่ล่วงล้ำมาในพื้นที่สาธารณะ การบรรเทาและให้ความช่วยเหลือจากเหตุการณ์ภัยพิบัติต่างๆ นอกจากนี้เทศบาลตำบลเชียงดาวยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ผ่านการจัดทำโครงการถนนคนเดิน บริเวณพื้นที่ชุมชน หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว ทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อีกด้วย ทำให้มองว่าเทศบาลตำบลเชียงดาวมีประสบการณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากมาย และมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลเชียงดาวและประชาชนในพื้นที่มีความสนิทสนมกัน ช่วยเหลือกันและกัน ทำให้เทศบาลตำบลเชียงดาวมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวและนักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2567 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับเทศบาลตำบลเชียงดาว ถึงแม้พื้นที่ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลมีขนาด 205.22 ตารางกิโลเมตร จำนวน 16 หมู่บ้าน แต่ทางผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกหมู่บ้านที่อยู่ในความดูแล ประกอบกับมีการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวลงในเว็บไซต์ของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ยังมีเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เยอะและมีประสิทธิภาพเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้การพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวประสบความสำเร็จอย่างมาก

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านบ้านดง หมู่ที่ 7 และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว หมู่ที่ 7 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2567 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีศักยภาพในการดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลเชียงดาวอย่างแน่นอน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบปริมาณมากจึงส่งผลให้มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายที่อยู่ในความรับผิดชอบและมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนอยู่เสมอ ทำให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความคุ้นเคยกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาดูแลประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดความสนิทสนม เช่น การแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน ทำให้บรรยากาศระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนเป็นไปอย่างราบรื่น ส่งผลให้การเข้าไปพัฒนาการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จมากขึ้น

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนหมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว ในประเด็นการวิเคราะห์ศักยภาพของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน พบว่าทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีศักยภาพในด้านความมุ่งมั่นของผู้นำในการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา ได้แก่ ศักยภาพในด้านกระบวนการทำงานร่วมกันในการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ศักยภาพในด้านโครงสร้างองค์กร จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ศักยภาพในด้านแนวคิดการทำงานร่วมกัน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ศักยภาพในด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างเท่าเทียม ศักยภาพในด้านความยั่งยืนของการทำงานร่วมกัน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

2. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐในเทศบาลตำบลเชียงดาว,องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว และกลุ่มผู้นำชุมชน,สมาชิกสภาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า

เทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีกระบวนการในการร่วมมือกัน ดังนี้ 1.การประชุมร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวเพื่อชี้แจงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน 2.การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อประสานร่วมกัน โดยมีเจ้าหน้าที่จากทั้ง 2 องค์กรเข้ามาเป็นคณะทำงาน 3.การจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกันเพื่อวางกรอบและเป้าหมายในการพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 4.การลงสำรวจพื้นที่ร่วมกัน เพื่อให้คณะทำงานมองภาพในการพัฒนาอย่างชัดเจน 5.การวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยมีการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน 6.การติดตามและรายงานผลจากการทำงานร่วมกันเพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับปรุง รูปแบบในการพัฒนาให้เป็นไปอย่างราบรื่น

สรุป และอภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ศักยภาพของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยว

จากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ (1) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสังกัดเทศบาลตำบลเชียงดาว ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงดาว วิเคราะห์ว่าเทศบาลตำบลเชียงดาวมีศักยภาพในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเทศบาลตำบลเชียงดาวมีความพร้อมในเรื่องของทรัพยากรในพื้นที่ มีแหล่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครันในด้านการจัดการการท่องเที่ยว ประกอบกับเทศบาลตำบลเชียงดาวได้รับมอบหมายให้เป็นแกนนำในการจัดงานประเพณีสำคัญของอำเภอเชียงดาวมาเป็นเวลานาน ทำให้เทศบาลตำบลเชียงดาวมีเครือข่ายและมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆในอำเภอเชียงดาว สอดคล้องกับทฤษฎีการทำงานร่วมกันของ Romero, Galeano, and Molina [6] ที่กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมในการสร้างความร่วมมือ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (1) การสร้างเครือข่าย

เทศบาลตำบลเชียงดาวและประชาชนในพื้นที่มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในหลายๆด้าน ได้แก่ ด้านบรรเทาสาธารณภัย ด้านสาธารณสุข ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (2) การประสานงาน เทศบาลตำบลเชียงดาวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกับประชาชนในการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ในหลายๆด้าน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (3) การร่วมมือ มีการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ เช่น การจัดประเพณีทำบุญเสาหลักเมืองเชียงดาว การเชิญชวนประชาชนในพื้นที่มาร่วมกันทำบุญตักบาตร (4) การทำงานร่วมกัน เทศบาลตำบลเชียงดาวมีการทำงานร่วมกับประชาชนในทุกด้าน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการรับฟังคำร้องจากประชาชนในการลงพื้นที่แก้ไขปัญหา มีการพัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับเทศบาลตำบลเชียงดาว แต่เทศบาลตำบลเชียงดาวยังมีข้อจำกัดในเรื่องของปริมาณบุคลากรและงบประมาณขององค์กรที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ จึงมีความจำเป็นต้องร่วมกับหน่วยงานอื่นๆเพื่อให้สามารถพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว, ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว วิเคราะห์ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับเทศบาลตำบลเชียงดาวได้ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีบุคลากรและงบประมาณที่มากเพียงพอต่อการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกบ่อยครั้ง ด้วยขนาดพื้นที่รับผิดชอบที่มีขนาดใหญ่ ทำให้มีพื้นที่ในความรับผิดชอบเยอะ จึงเกิดความผูกพันและนำไปสู่การสร้างเครือข่ายขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีความพร้อมในการเป็นพันธมิตรของรัตนา สีดี [5] ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมในการเป็นพันธมิตร มีองค์ประกอบดังนี้ (1) ความไว้วางใจ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานภายนอก เนื่องจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (2) ความผูกพัน เมื่อได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นก่อให้เกิดเป็นความผูกพันในการทำงานร่วมกัน (3) ความร่วมมือ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีบทบาทในการทำงานร่วมกับหลายๆหน่วยงานจนประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันสินค้าจากชุมชนให้มีบทบาท กลายเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของอำเภอเชียงดาวและมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (4) การมีประสบการณ์ด้านพันธมิตร จากการดำเนินงานกับหลายๆหน่วยงานสั่งสมเป็นประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวมีแนวคิดและวิธีการใหม่ๆในการพัฒนาการท่องเที่ยว (5) การทุ่มเทให้กับพันธมิตร ไม่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวจะมีการดำเนินงานกับหน่วยงานไหน จะดำเนินการอย่างเต็มที่ทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน จนส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวประสบผลสำเร็จ

2. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว

ในการดำเนินงานของ 2 องค์กร มีแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์บริบทพื้นที่ แรกเริ่มของการดำเนินการเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวจะต้องร่วมกันวิเคราะห์บริบทพื้นที่ที่เหมาะสมกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งพื้นที่ที่ถูกเลือก คือ ชุมชนบ้านเชียงดาวหรือบ้านดง หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตความรับผิดชอบของทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการแบ่งเขตความรับผิดชอบบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำปิงวัดอินทาราม หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงดาว เหตุผลที่มีการเลือกพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวเนื่องจากเป็นสถานที่

จัดกิจกรรมสำคัญของอำเภอเชียงดาวมากมาย เช่น ประเพณีลอยกระทงอำเภอเชียงดาว ประเพณีสงกรานต์อำเภอเชียงดาว ประเพณีทำบุญเสาหลักเมืองเชียงดาว เป็นต้น นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังมีการจัดกิจกรรมถนนคนเดินของอำเภอเชียงดาว เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนอีกด้วย

2. การกำหนดวิสัยทัศน์ เมื่อเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาววิเคราะห์บริบทพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว กระบวนการต่อไปคือการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อวางวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์ที่ทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างร่วมกันคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประชาชนจะต้องสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีการบริหารจัดการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การกำหนดเป้าหมาย เทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะเวลา 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

4. การวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ ผ่านการสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนและหน่วยงานภายนอกในการเข้ามาวางแผนกลยุทธ์ เช่น มีการพัฒนาต่อยอดการส่งเสริมด้านการตลาดเดิมทีกิจกรรมถนนคนเดินมีทุกวันพฤหัสบดี สัปดาห์ที่ 1 และ 3 ของเดือน เนื่องจากเป็นเส้นทางสัญจรหลักของประชาชน ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ทุกสัปดาห์ ก็มีการเลือกทำเลใกล้เคียงที่ไม่ใช้เส้นทางสัญจร ในการสร้างพื้นที่เพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนอีกช่องทางให้สามารถขายสินค้าได้ทุกๆวัน มีการจัดทำรถประชาสัมพันธ์เพื่อพานักท่องเที่ยวไปชมวิวทิวทัศน์รอบๆตัวอำเภอเชียงดาว มีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านมาเป็นผู้บริหารจัดการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

5. การติดตามและประเมินผล เทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว มีการติดตามและประเมินผลของการดำเนินการในทุกๆขั้นตอน ขั้นตอนใดที่ประชาชนไม่สามารถบริหารจัดการได้ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาให้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับความหมายการจัดการการท่องเที่ยวของขวัญฤทัย เดชทองคำ [2] กล่าวว่า การวางแผนการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนการวางเป้าหมายในการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ เพื่อนำรายได้เข้ามาในพื้นที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในหลายๆ ด้าน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม เพื่อประโยชน์ของชุมชนอย่างยั่งยืน การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านกระบวนการคิดและดำเนินการร่วมกันของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว จึงส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวถูกพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าประชาชนดำเนินการเอง อาจเพราะข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เทศบาลตำบลเชียงดาวและเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ควรร่วมกันพัฒนาในด้านอื่นๆด้วย เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้พื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของทั้ง 2 หน่วยงานมีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ในบางพื้นที่ก็มีความแตกต่างกันเนื่องจากงบประมาณที่แตกต่างกัน ทำให้ถนนเส้นเดียวกันได้รับการพัฒนาที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรเลือกศึกษาการพัฒนาพื้นที่อื่นๆของอำเภอเชียงดาว เนื่องจากยังมีพื้นที่ในบริเวณอื่นที่ยังคงต้องการการเข้าไปพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเชียงดาวมีรายได้และสามารถต่อยอดการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการร่วมมือกันจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษาตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท สามารถดำเนินการศึกษาค้นคว้าจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไกรวุฒิ ใจคำปัน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในงานวิจัยให้ออกมาถูกต้องเรียบร้อย จนสามารถทำให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของเทศบาลตำบลเชียงดาวและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว รวมถึงผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตำบลเชียงดาว ที่ได้ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม ให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่ผู้วิจัย เพื่อให้การศึกษาได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากที่สุด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

[1] เทศบาลตำบลเชียงดาว. (ม.ป.ป). *สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน เทศบาลตำบลเชียงดาว*. https://cdlocal.go.th/content/generalinfo

[2] ขวัญฤทัย เดชทองคำ. (2564). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สู่ความยั่งยืนของธุรกิจภายใต้วิกฤติโควิด 19. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 17(2), 1-18.

[3] เม กองแก้ว. (2566). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดนครปฐม. *วารสารสหวิทยาการและการจัดการภาคเอกชน*, 1(3), 30-40.

[4] อโศก พลบำรุง. (2566). แนวคิดการประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมาภิบาล (Collaborative Governance). https://shorturl.asia/zW6w3

[5] รัตนา สีดี. (2559). แนวทางในการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับธุรกิจสปาและนวดไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 9(3), 756-779.

[6] Romero, D., Galeano, N., & Molina, A. (2008). Readiness For Collaboration Assessment Approach in Collaborative Networked Organizations. *Innovation in Manufacturing Networks*, 266, 47-56.

[7] Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571. https://doi.org/10.1093/jopart/mum032

[8] Emerson, K., Nabatchi, T., & Balogh, S. (2012). An integrative framework for collaborative governance. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 22(1), 1-29. https://academic.oup.com/jpart/article/22/1/1/944908

[9] Emerson, K., & Nabatchi, T. (2015). *Collaborative governance regimes*. Georgetown University Press. https://press.georgetown.edu/Book/Collaborative-Governance-Regimes

[10] O'Leary, R., & Vij, N. (2012). Collaborative Public Management: Where Have We Been and Where Are We Going?. *Sage Journals*, 42(5), 507-522. https://doi.org/10.1177/0275074012445780